

Furuviksbarnen sommaren 1949.

Från
vänster: Elisabeth
Hägglund, Jill
Lindström, Lisse-Lotte
Danielson, Birgitta
Bergström och
Birgitta Åsblom.

Veteranerna minns sin talangfulla barndom

Furuviksbarnen från Gävle turnerade förr landet runt och var kända även utanför gränserna. Somliga var bara fyra, fem år när de började sin artistkarriär och några av dem gick långt. Men barnavårdsnämnden hade ögonen på de unga talangerna...

Text: GÖRAN LARSSON BERNSTÅL
Bild: LARS LÖÖV och PRIVATA

VI ROADE DE FLESTA – men oroade andra...

De har hunnit bli 60 plus men låter fortfarande som fnittriga tonåringar när de träffas. Det beror på att de är gamla Furuviksbarn, förklarar kvinnorna i mun på varandra och understryker samtidigt vilken social betydelse det har haft att de en gång tillhörde den välkända barnartistgruppen i Gävle.

Furuviksbarnen var som störst på 1940- och 50-talen då de reste landet runt och visade upp sina färdigheter.

– Det har präglat hela mitt liv, säger Birgitta Bergström, en gång i tiden utpekad som flickvän till Paul Anka.

Birgitta är medlem i Furuviksbarnens veteranförening, som i år firar 25-årsjubileum. Hon var nio år då hon kom med i artistgruppen på grund av att hon var en duktig gymnast och även bra på att deklamera, dvs läsa högt. Att det skulle leda henne vidare till en karriär och ett familjeliv i USA hade hon ingen aning om då.

– Furuviksbarnen var inte bara en barnteater utan lika mycket en social inrättning där vi barn uppfostrades till duktiga samhällsmedborgare. De barn som hamnade i Furuvik kom för det mesta från arbetarklassen, berättar Birgitta.

I Furuviks nöjes- och djurpark fick de växa på scenen inför stor publik, blygheten försvann och de blev mer självsäkra. Många Gävlebarn tillbringade sina somrar i Furuviksparken, som ett slags alternativ till kollo. I Furuvik togs

de om hand av parkens intendent Johan Jansson, "farbror Johan", som tillsammans med sin musikaliska svägerska, "faster Agnes", ledde barnteatern. Senare engagerades även koreografen Emy Ågren, "tant Emy".

Uppträdde för kungen

Många av barnen visade stor färdighet och fick då fortsätta i Furuviks ungdomscirkus. Där har under årens lopp en hel del artister fostrats som sedan gjort

internationell karriär och placerat Gävle på kartan som ledande cirkusmetropol. Än i dag existerar Furuviiksbarne men nu i något blygsammare omfattning.

Barngrupperna turnerade i Sverige och barnen fick på så vis komma till såväl Liseberg som Gröna Lund. På 1940-talet fick ungdomscirkusen dessutom möjlighet att turnera i flera länder och uppträdde också inför kungahuset i Sverige och i Danmark.

Varje år fick deltagarna även åka till kolonin Barnens ö i Stockholms skärgård en vecka. En av årets höjdpunkter för många, vars föräldrar inte själva inte hade ekonomiska resurser för att låta barnen göra någonting liknande. Veteranföreningen jobbar i dag för att dagens unga talanger ska få samma möjlighet.

Elisabeth "Lillan" Hägglund är en av veteranerna. Hon var bara fyra år när hon började i barngruppen pingsten 1949.

– Våra mammor var med oss bakom scenen när vi var så små.

Jill Lindström, som är ordförande i veteranföreningen, var med 1948 till 1952 och var speciellt duktig på att dansa.

– Det var helt enormt. Vi var väl en 70, 80 barn och alla blev vi kamrater. Vi fick uppträda i roliga dräkter inför publik. Det var en väldigt trygghet. Alla tog hand om alla.

Birgitta "Pyret" Åsblom var också bara fyra år när hon kom med, ditlockad av sin syster.

– Jag sjöng Sov du lilla vide ung och efteråt sa farbror Johan att "du ska vara med", men det var nio flickor som hette Birgitta och eftersom jag var minst så kallade han mig Pyret, och det heter jag än i dag bland Furuviiksbarne. Jag sjöng, dansade och red på olika hästar. Det var underbara somrar ute i Furuvik då man red barbacka och badade med hästarna i havet, säger Birgitta.

Birgitta fick så småningom chansen att göra reklamfilm för Gevalia, som visades på alla biografier i landet. Det ledde så småningom till att hon kom med i en lokalrevy och fick diverse vokalistjobb. Under artistnamnet Git Hill sjöng hon bland annat med Joffen Björklunds orkester. Hon gjorde dessutom flera uppmärksammade tv-framträdanden och turnerade runt i landet i 25 år.

– Tack vare Furuviiksbarne fick jag ett stort självförtroende. Ja, det

Elisabeth Hägglund i dag...

var som att gå i livets skola helt enkelt och jag är oerhört tacksam för tiden jag fick där. Jag har så många trevliga minnen därifrån.

Vakande ögon

Lillan Hägglund berättar att barnavårdsnämnden höll koll på barnen i Furuvik, eftersom de uppträdde två gånger per dag hela sommaren.

– När vi började skolan kontrollerade de att vi inte försummade skolarbetet för att träna under vinterhalvåret.

– Ja, och en gång när vi var på turné kom det någon från barnavårdsnämnden och upptäckte att jag hade uppträtt för sent. Då gavs order om att "den där lilla flickan får inte uppträda mer i dag. Hon ska sova!" tillägger Birgitta.

Och så till sist Birgitta Bergström och romansen med artis-

...och 1949, i pjäsen Rida ranka.

ten Paul Anka. Hur var det nu med den?

– Jag hade blivit bekant med ett par utländska akrobater som uppträdde i Furuvik eftersom jag kunde engelska och blev bjuden att besöka dem när de uppträdde på Gröna Lund. Där sjöng just då Paul Anka och vi började prata med varandra. Veckan efter kom han till Furuvik och där vandrade vi runt hand i hand.

Birgitta och Paul Anka fortsatte att hålla kontakt med varandra brevlades.

– När han tre år senare kom till Sverige igen träffades vi och det blev en hel del skrivelser i både svensk och amerikansk press. Han förklarade också att "I have a girlfriend in Sweden" vilket gjorde att tidningarna skrev ännu mer. Egentligen var det väldigt oskyldigt alltihop.

Var du ett Furuviiksbarne?

Lisse-Lotte Danielson, som jobbar med Furuviiks-veteranernas hemsida, letar efter bilder från barnverksamheten från 1936 och framåt. Hon vill därför komma i kontakt med medlemmar ur Furuviiksbarne, Ungdomscirkusen och Gossorkestern. Är du en av dem som var med? Har du bilder att dela med dig av? Kika då gärna på veteranernas hemsida www.furuviiksveteranerna.com för att hitta mer information och kontaktuppgifter.

Mötet gav mersmak av Amerika och året innan hon skulle ta studenten gav hon sig i väg till USA och ett jobb som barnflicka. Hon stannade i 13 år och hann både gifta sig, få ett barn och skilja sig. Hennes intresse för skidåkning ledde till att hon blev programledare för ett skidprogram i tv och flyttade till Aspen i Colorado.

–Jag åkte hem varje år och hälsade på. Så småningom flyttade jag tillbaka med min son, som nu bor i Skåne. Själv är jag omgift och bosatt i Gävle sedan 30 år. ■

PARK MED ANOR

Den vackra parken, drygt en mil söder om Gävle, grundades år 1900 som en nöjes- och rekreationspark. Tanken var att här skulle alla, vuxna och barn ur alla samhällsklasser, kunna koppla av och roa sig. Picknick på Furuskär eller dans i parken lockade besökarna, liksom parkens exotiska djur.

I över 70 år, ända sedan 1936, har det varje sommar funnits en grupp glada barn och ungdomar som underhållit parkbesökarna. Under 1940- och 50-talen uppträdde ungdomscirkusen även på andra platser i landet och ibland utomlands. I dag är Furuviiksparken djurpark, äventyrsland och nöjesfält. Fortfarande uppträder barngrupper på parkens scener, men de turnerar inte längre landet runt.

Läs mer på: www.furuvik.se

